

מן התלמוד

סדר מועד,

מסכת שבת, דף ס"ג

"רבי אליעזר אומר: תכשיטין הן לו, וחכמים אומרים: אינן אלא לגנאי, שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות, לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה"

קולפא - אלה
מתכא - מתכת

הסבר: רבי אליעזר וחכמים נחלקו בשאלה האם כלי נשק נחשבים כתכשיטים שמותר לצאת בהם בשבת לרשות הרבים, או שיש בהם גנאי משום שלעתיד לבוא הם יתבטלו.

על המפה

מגידו

קיבוץ מגידו הוקם בשנת 1949 - תש"ט לפני סיום מלחמת השחרור. הוא נקרא על שם העיר העתיקה מגידו, הנמצאת על תל סמוך, שהוקמה באלף השלישי לפנה"ס והתקיימה עד התקופה הפרסית. הגרעין המייסד של הקיבוץ הורכב מפליטי שואה, פרטיזנים ולוחמים מפולין ומהונגריה שהתארגנו בתום מלחמת העולם השנייה ועלו כמעפילים לא חוקיים. את הצריפים הראשונים הקימו על גבעה חשופה והתחילו לפתח משק חקלאי. בשנת 2003 תשס"ג הופרט הקיבוץ, וכיום הוא מתנהל כיישוב קהילתי. במקום נמצאים מוזיאון ושרידים ארכיאולוגיים חשובים.

קיבוץ מגידו (אסף שגיא, Wikipedia)

סדר זרעים | מסכת שבת, דפים נ"ח - ס"ד
ברשת אמור | ט"ו באייר (9-3 למאי)

דף נ"ח: חותם של עבד

בתקופות שונות בעבר היתה מציאות של אנשים עבדים. פעמים רבות התורה וחז"ל ציוו ותיקנו תקנות והלכות שונות שנועדו לדאוג לזכויותיהם של העבדים, לכה שלא יפגעו ושללא יגרם להם נזק, ואף לדאוג לשחרורם ולכה שיחזרו לחיות חיים רגילים ככל הניתן. התורה שבה ומזהירה שנוכח עבדים בארץ מצרים, ומפיון שאצ טבלנו והרגשנו מהי עבדות, לכה עלינו לדאוג ולגלות רגישות גבוהה למצבם ולזכויותיהם של האנשים הללו שנקלעו למצב של עבדות.

דף נ"ט: "עיר של זהב"

בתקופת המשנה היה תכשיט מיוחד בשם "עיר של זהב". היה זה תכשיט בצורת העיר ירושלים.

כאשר רבי עקיבא היה עני מרוד הוא הבטיח לאשתו שהסכימה להיות בעוני כדי שהוא ילמד תורה, כי כאשר תהיה לו אפשרות, הוא יקנה לה את התכשיט "עיר של זהב" ואכן ברבות השנים הוא קיים את הבטחתו.

יש מחלוקת בין התנאים, האם מותר בשבת לאישה לצאת לרשות הרבים ענודה בתכשיט זה. לדעת חכמים, יש לחשוש פן אישה תלך ברחוב עם התכשיט, ותפגוש חברה ותתרגל להראות לה את התכשיט, ואז היא תלך איתו ארבע אמות לרשות הרבים. אבל רבי אליעזר אומר, שאין צריך לחשוש לכה. כי רק נשים חשובות ענודות תכשיט "עיר של זהב", והן אינן מסירות תכשיטים לרשות הרבים.

דף ס': סנדל המסומר

המשנה אומרת, שחכמים תיקנו שבשבת אסור לנעול "סנדל המסומר".

סנדל מסומר הוא סנדל עשוי עץ, שחיוקו אותו במסמרים והמסמרים בולטים ממנו ועלולים לפצוע.

מדוע תיקנו חכמים שלא לנעול בשבת? כי פעם, בתקופת התנאים, גזרו הרומאים על היהודים שלא יקיימו מצוות, אך בכל זאת התאספו יהודים בשבת במערה חבויה כדי לקיים מצוות. לפתע, מחשש להתקפת אויבים, החלה בהלה נוראה, הכל דחפו זה את זה מרוב פחד, וכל אלה שנגעלו סנדלים מסומרים, פצעו, בלי כוונה, את האנשים האחרים, ויהודים רבים נהרגו בגלל הפגיעות. האסון היה גדול מאוד, עד שבאותה עת תיקנו חז"ל: "לא יצא האיש בסנדל המסומר". (היום אין איסור זה נוהג, כי איננו יודעים לאיזה סנדל בדיוק התכוונו חכמים).

ו...מה?
שבת?

מי אני? |

סמינר למנהלים

ספריו: ספרו המפורסם הוא "בן איש חי". ועוד חיבר כמאה ספרים בנגלה ובנסתר, ובהם: דרשות על התורה ונ"ך ועוד, חידושים על משנה והתלמוד, ספרי הלכה ושו"ת, ביאורים בקבלה, תפילות ופיוטים. הספר "בן איש חי" ערוך במתכונת הדרשות שנשא הרב מידי שבת לפני כל הקהילה. הספר התקבל כספר לימוד בהלכה בעל השפעה רבה בקהילות הספרדים בפרט, ובקרב לומדי ופוסקי ההלכה בכלל.

1. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 2. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 3. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 4. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 5. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 6. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 7. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 8. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 9. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ
 10. ሐዘን ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ ለጥሪ

א"ל - לא חסר
לול לטמ סטט סטט

סדר מועד | מסכת שבת, דפים ס"א-ס"ד

דף ס"א: כך נועלים וחולצים נעלים

ישנה מחלוקת בתלמוד בענין סדר נעילת וחליצת נעלים.

יש אומרים, שנועלים תחילה את נעל ימין, שהרי צד ימין הוא החשוב יותר, אבל רבי יוחנן חולק וסובר, כי אף על פי שצד ימין חשוב, יש לנעול תחילה את נעל שמאל, מפני שאת הנעליים קושרים על הרגלים, וכפי שאת התפילין התורה אמרה לקשור על יד שמאל, כך גם תחילה יש לנעול את נעל שמאל.

התלמוד בהמשך אומר שניתן לנהוג כשתי השיטות גם יחד - **לנעול תחילה את נעל ימין, כדי לכבד את רגל ימין, אבל עדין אין קושרים את הנעל. אחר כך נועלים את נעל שמאל וקושרים אותה, ורק אז שבים לקשור את הנעל הימנית.** כך הרוחנו שרגל ימין כוננה תחילה, ורגל שמאל נקשרה תחילה, וכך נפסק להלכה. כאשר חולצים (מורידים, מסירים) את הנעליים, חולצים תחילה את נעל שמאל.

דף ס"ב: מצות נטילת ידים

הרוצה לקיים את מצות נטילת ידים בצורה הטובה ביותר, ישול את ידיו במים רבים ולא ישול את ידיו במעט מים. רב חסדא אמר: "אני נוטל את ידי במים רבים, וה' שולח לי שפע של ברכה".

צער על חורבן בית המקדש: לאחר חורבן בית המקדש, תיקנו חכמים תקנות שונות כדי שזכור ולא נשכח את בית המקדש שנחרב. **רבי יהודה בן בבא** גזר, שאין להתבשם בשמן אפרסמון, שהיו מתבשמים בו, אבל חכמים חלקו עליו, מפני שהשימוש בשמן אפרסמון אינו גורם שמחה לאדם, אלא הנאה. **חכמים** אכן תיקנו להימנע מדברים שגורמים שמחה ותענוג, כי איך אפשר לשמוח כשבית המקדש חרב, אך הם לא תיקנו להימנע מדברים שנהנים מהם.

דף ס"ג: גדלותה של ירושלים

התלמוד מתאר תיאור קצר על הנעשה בירושלים, בתקופת ההוד ששלה, בשבת ישראל על אדמתם עד חורבן בית המקדש.

האמורא רחבה שמע מרבי יהודה, כי **בירושלים היו מגדלים עצי קינמון לרוב, ואפילו שעצים אלו יקרים, השתמשו בהם להסקה, כדי לחמם את הבית ולבשל בהם.**

בשעה שהסיקו את עצי הקינמון, היה ריחם הנפלא נישא למרחקים ומתפשט בכל רחבי ארץ ישראל.

לאחר חורבן הבית, עצי הקינמון חדלו מלגדול, ולא נותרו מהם אלא מעט ביותר.

דף ס"ד: מלח ומלפל בתוך הפה

בתקופות קדומות, מי שהיה לו ריח רע מהפה, היה מניח סוג של פלפל ארוך בתוך הפה. לפלפל הזה היה טעם וריח מיוחדים והוא היה מסיר את הריח הרע. מי שהשיניים שלו כאבו, היה שם גרגר מלח גדול בתוך הפה, על המקום הכואב, וכאביו היו פוסקים. המשנה אומרת, שאף על פי שבשבת אסור ללכת עם משא ברשות הרבים, הרי אם הפלפל או גרגר המלח נמצאים בפה, מותר ללכת איתם ברשות הרבים.

מדוע? כי **האדם ששם אותם בפה זקוק להם לצורך הגוף שלו, להפיג ריח רע או להרגיע כאב שיניים, וכפי שמוותר ללכת עם בגדים ברשות הרבים, כך גם מותר ללכת עם הפלפל והמלח לפי שהגוף צריך אותם והם טפלים לו.**

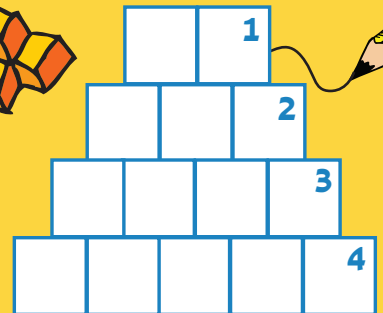

דבר תורה

פרשת אמור מבגישה אותנו עם שני סוגים שונים של "קדושות". הקדושה בה **פוחתת הפרשה היא קדושת הכהונה** עם ההלכות המיוחדות לקדושה זו, **ובסופה היא מסיימת בקדושת הזמנים:** חגי ישראל - "אלה מועדי ה' מקראי קודש..."

במה שונות קדושות אלו זו מזו - ומה הקשר ביניהן? קדושת הכהונה היא קדושה הבאה מלמעלה ואינה תלויה במעשה האדם. הכהן נולד כזה מבלי בחירה, ואילו אדם רגיל מישאל לא יוכל להיות כהן גם אם יתאמץ בכל כוחו. לעומת זאת, **קדושת הזמנים** תלויה דווקא במעשיהם של בני ישראל - "ישראל מקדשים את הזמנים", והיא כזו המגיעה דווקא **מלמטה.** פרשתנו, הקושרת שתי קדושות אלו, מדגישה בפנינו כי הופעת הקדושה בעולם תלויה בשני הצדדים: עבודת האדם למטה יחד עם הורדת הקדושה מלמעלה. רק בשילובם של שני צדדים אלו תופיע כאן בארץ הקדושה בשלמותה.

חידת פירמאידה

1. חמל

2. מעשה טוב.

3. חכם שנטל ידיו בהרבה מים.

4. אצובך, ארכז.

(מילא 'אלמט' למט' מט' למטמט)

שאלות השבוע

א. על מה חלקו רבי יהודה בן בבא וחכמים

בענין שמן אפרסמון?

ב. מה זה "עיר של זהב", ומי הבטיח את זה

למי?

ג. מה היתה הסיבה שבגללה חכמים תיקנו

שבשבת אסור לנעול "סנדל המסומן"?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagralla@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.

*בפיקוח רואה חשבון

תלמוד ישראלי

בחנות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
יו"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פרייליכמן

